

ДЕЯКІ ГРАМАТИЧНІ КОНСТРУКЦІЇ В КОНТЕКСТІ МОВНО-ПОЛІТИЧНОЇ ОСВІТИ СУСПІЛЬСТВА

Приводом до нашого дослідження служить тривала дискусія щодо правильності прийменникових конструкцій «на Україні» та «в Україні». Питання давно вийшло за межі вітчизняного мовознавства й набуває відтінку політичного. Ми поставили мету розглянути запропоновані вітчизняними й закордонними мовознавцями варіанти використання конструкції.

Багато хто залишає два варіанти використання цих прийменників, але не бракує й категоричних думок, за якими можливе використання тільки одного варіанта чи то з міркувань політичних, чи то з огляду на начебто перебування одної з форм в пасивному словнику:

1. Професор І. Огієнко запропонував теорію про «державну» й «недержавну» форми й рішучо виступив проти вживання конструкції «на Україні» в українській літературній мові. Цей погляд на проблему поділяють і сучасні українські мовознавці О. Пономарів та Н. Сидяченко;

2. Український літературо- й мовознавець Б. Романенчук (Філадельфія, США) спростував теорію І. Огієнка й виступив проти її гарячих прихильників, думку про безпідставність маркування конструкції «на Україні» як «недержавної» висловив і славіст-мовознавець професор Ю. Шевельов (Нью-Йорк, США);

3. Інститут російської мови РАН визнає, що на сьогодні в російській мові існують дві форми: традиційна («на») і відносно нова («в»). Вибір форми має здійснюватись мовцем (автором) з урахуванням умов спілкування. В останніх виданнях російського довідника з правопису Д. Е. Розенталя рекомендовано вживати конструкцію «в Украине».

Таким чином, аналіз різних поглядів науковців на проблему дає нам підстави говорити про нормативність обох прийменникових конструкцій.